in foreign language teaching are characterized, considering the current demands to the primary school teacher`s personality.

Key words: *content of professional training, future primary school teacher, forms, methods, innovative technologies, foreign languages.*

УДК 372.881.111.22

Соломаха А.В.,
доцент кафедри іноземних мов і методик їх навчання
Педагогічного інституту
Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат філологічних наук

КОМП'ЮТЕРНА ЛІНГВОДИДАКТИКА ТА ІНШОМОВНА ОСВІТА ПЕДАГОГА: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У статті окреслено етапи розвитку комп'ютерної лінгводидактики як інтегрованої дисципліни та обґрунтовано необхідність використання її здобутків в процесі іншомовної освіти педагога. Запропоновано також перелік інформаційно-навчальних матеріалів, необхідних для створення інформаційно-освітнього середовища для вивчення певної іноземної мови, що забезпечить підвищення якості формування іншомовної комунікативної компетентності студентів та учнів.

Ключові слова: *лінгводидактика, іноземна мова, інформаційно-комунікаційні технології, мультимедійне інтерактивне навчальне середовище.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Однією з особливостей кінця XX — початку XXI сторіччя є надзвичайне прискорення технічного прогресу. Людство почало стикатися з постійним удосконаленням та розвитком техніки, яка стає все «розумнішою», і не кожна людина, особливо старшого віку, встигає осягнути усі її особливості та нові можливості. Технічний прогрес з однієї сторони полегшує діяльність людини в усіх сферах життя, з іншої — ставить нові виклики та змушує людину вчитися протягом усього життя. Такі процеси вимагають швидкої перебудови існуючої системи освіти, впровадження нових технологій та методів навчання, що, у свою чергу, неможливо зроби-

ти без підготовки педагогів нової формації. Зазначені причини зумовлюють необхідність перегляду підходів до іншомовної освіти педагога XXI сторіччя.

Аналіз останніх джерел та публікацій. Сучасний педагог повинен бути не лише носієм нових для учнів та студентів знань, а, передусім, організатором навчально-пізнавальної, навчально-пошукової, проектної, продуктивної діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Саме це стало причиною виникнення міждисциплінарної дисципліни — комп'ютерної лінгводидактики, метою якої є забезпечення теоретичної та практичної основи для навчання іноземними мовам в умовах інформаційного суспільства. Тобто лінгводидактика перетворює стихійний процес інформатизації теорії та практики навчання іноземним мовам в наукову систему, якою керує педагог-мовознавець [1].

Термін Computer Assisted Language Learning вперше з'являється у 1986 році в спеціальних номерах журналу *System,* присвячених проблемам застосування комп'ютерів при навчанні іноземним мовам. Поряд із цим терміном використовувалися також TELL (Technology Enhanced Language Learning), CMC (Computer Mediated Communication), CAI (Computer Assisted Instruction), CBI (Computer Based Instruction), CAL (Computer Assisted Learning чи Computer Aided Learning), CBL (Computer Based Learning), CBT (Computer Based Training), проте саме абревіатура CALL — Computer Assisted Language Learning отримала найширше розповсюдження для позначення усього комплексу досліджень, пов'язаних з використанням комп'ютерів в навчанні іноземним мовам. На пострадянському просторі вперше термін «Комп'ютерна лінгводидактика» було вжито К.Р. Піотровською у 1991 р. [2].

Всі наступні роки відбуваються потужні дослідження в цій галузі, зокрема, присвячені аспектам людино-комп'ютерних взаємовідносин (Т. В. Герлей, Н. І. Горєлов, Е. І. Машбиц, О. К. Тихомиров та ін.); розглядаються сучасні теорії розробки комп'ютерних підручників та навчальних систем (А. І. Башмаков, І. А. Башмаков, Ю. Блек, С. П. Лукьянов, М. П. Карпенко, Б. Нанс, И. В. Роберт, У. Грэхем, Хортон та ін.).

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття. Проте, враховуючи постійне та швидке удосконалення інформаційно-комунікаційних засобів та створення нових технологій та ресурсів, що можуть бути використанні в навчанні іноземним мовам, дослідження в галузі комп'ютерної лінгводидактики також відбуваються швидко та динамічно відповідно до всіх інновацій.

Формулювання цілей статті. Тому метою нашої статті є узагальнення досвіду використання напрацювань комп'ютерної лінгводидактики для забезпечення теоретичної та практичної бази іншомовної підготовки сучасного педагога в нових умовах інформаційного суспільства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Традиційною періодизацією розвитку комп'ютерної лінгводидактики вважають запропоновану у 2000 році М. Варшауером, який виділив такі етапи:

— 50–70-ті роки XX ст. — біхевіористський, коли почали використовувати тренувально-контролюючі програми під час навчання іноземним мовам;

— 70–80-ті роки XX ст. — комунікативний, коли було розпочато використання навчально-ігрових та прикладних ігор при навчанні іноземних мов;

— з кінця 80-х років XX ст. — інтегруючий, що характеризується використанням гіпермедіа та комунікації з використанням комп'ютера;

— 90-ті роки XX ст. та дотепер — когнітивно-комунікативний, що характеризується використанням мережевих комунікаційних продуктів [3].

За останні роки в галузі інформаційно-комунікаційних технологій було зроблено великий стрибок, а саме:

— впроваджено засоби мультимедіа, завдяки яким було об'єднано можливості відтворення та запису мовлення й інтерактивне відео;

— широке використання «хмарних» технологій, що дозволило багатократно збільшити обсяг інформації, яку можна зберегти;

— широке використання гіпертексту, який створює систему перехресних посилань в текстових масивах інформації;

— впровадження гіпермедіа, які об'єднали можливості гіпертексту та мультимедіа;

— впровадження телекомунікаційних технологій, насамперед комп'ютерної телефонії Skype, соціальних мереж, відеоконференцій.

Отже, ІКТ стають складовою діяльності кожної людини майже кожну хвилину її життя вдома, у навчанні та на роботі. Щодо комп'ютерної лінгводидактики, то вона набуває характер мережевого або дистанційно керованого середовища.

На сучасному етапі суспільства дитина з раннього віку стає активним користувачем глобального інформаційного простору. Саме тому сучасний педагог будь-якого фаху повинен бути готовим до навчання таких дітей. Відповідно ВНЗ, які готують майбутніх педагогів, та-

кож повинні переглянути зміст навчальних дисциплін, насамперед «Методики навчання іноземних мов», обов'язковим розділом якої повинна стати комп'ютерна лінгводидактика. Для цього необхідно створити потужне інформаційно-освітнє середовище для вивчення іноземної мови, яке певною мірою замінить друковані засоби навчання. На нашу думку, в найближчі роки методисти та педагоги повинні спрямувати свій творчий та науковий потенціал на:

— створення інтерактивних навчально-методичних комплексів для навчання іноземних мов, за допомогою яких можна було б формувати іншомовну комунікативну компетентність учнів, починаючи з початкової школи;

— створення комп'ютерних та мережевих підручників з різних іноземних мов, які б складалися з кількох навчальних модулів, що мали б конкретну мету. Наприклад, інформаційно-граматичний модуль дозволить отримати вичерпну інформацію граматичного характеру, а далі проходження модулю тренінгу дозволить сформувати граматичні навички, які будуть перевірені під час проходження модуля контролю, та у випадку недостатнього рівня сформованості граматичної навички поверне на попередні модулі;

— створення комп'ютерних та мережевих лексико-граматичних, лексичних тренажерів для самостійної роботи учнів, що дозволить поглибити їхні іншомовні лексичні та граматичні вміння та навички на початковому та базовому рівні;

— створення тестових програм для проведення поточного та підсумкового контролі рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності в усіх видах мовленнєвої діяльності. Відповідно для кожного класу необхідно розробити уніфікований підсумковий тест з іноземної мови, який складатиметься з 4 розділів, а саме «Граматика», «Лексика», «Читання», «Аудіювання», та визначить рівень сформованості іншомовної комунікативної компетентності відповідно до навчальних програм з іноземної мови відповідного класу загальноосвітньої середньої школи;

— створення навчальних ігор з різних іноземних мов, що також відповідали б навчальним програмам з іноземної мови відповідного класу загальноосвітньої середньої школи. Такі навчальні ігри, спираючись на природній інтерес дітей до комп'ютерних ігор, сприятимуть засвоєнню лексичного матеріалу, розвитку навичок аудіювання, формуванню граматичних навичок, розвитку соціокультурної компетенції (для вивчення географії, культури, літератури тощо країни, мова якої вивчається);

— створення мультимедійних навчальних програм для засвоєння лексичних тем відповідно до навчальних програм з іноземної мови відповідного класу загальноосвітньої середньої школи.

Звичайно, створення такого потужного інформаційно-навчального контенту для навчання іноземних мов у ЗНЗ України потребує як технічного переоснащення шкіл, так і кваліфікованих педагогів, здатних як його створити, так і використовувати на уроках іноземної мови. Без сумніву, використання такого комплексу інформаційно-навчального матеріалу призведе до підвищення якості формування іншомовної комунікативної компетентності учнів, особливо у малокомплектних та сільських школах, в яких завжди не вистачає кваліфікованих вчителів іноземної мови.

Висновки. Отже, розвиток та всебічне розповсюдження інформаційно-комунікаційних технологій призвели до системних змін в освітньому середовищі взагалі, і в системі навчання іноземних мов зокрема. Виникла та потужно розвивається така міждисциплінарна наука, як комп'ютерна лінгводидактика, дослідження та розробки якої вже найближчим часом призведуть до створення мультимедійного інтерактивного навчального середовища з навчання певної іноземною мови. Тому найактуальнішим для лінгводидактики та методики навчання іноземних мов залишається підготовка та адаптація педагога до інформаційної культури, що постійно розвивається та трансформується; формування готовності та вміння створювати та управляти власним навчальним контентом, що відповідатиме потребам кожного учня тощо.

Джерела

1. Бовтенко М.А. Компьютерная лингводидактика : учеб. пособие : [для студентов, аспирантов, преподавателей-филологов] по направлению 520300 и специальности 021700 «Филология» / М.А. Бовтенко. — М. : Флинта: Наука, 2005. — 215 с.

2. Піотровская К.Р. Современная компьютерная лингводидактика. [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://www.itlt.edu.nstu.ru/article7.php.

3. Warschauer M. CALL for the 21st Century / M. Warschauer // IATEFL and ESADE Conference. — Barcelona, 2000, Spain. Available from http://www.gse.uci.edu/markw/cyberspace.html.

В статье выделены этапы развития компьютерной лингводидактики как интегрированной дисциплины и обоснована необходимость исполь-

зования ее достижений в процессе иноязычного образования педагога. Также предложен перечень информационно-учебных материалов, необходимых для создания информационно-образовательной среды для изучения определенного иностранного языка, что приведет к повышению качества формирования иноязычной коммуникативной компетентности студентов и учащихся.

Ключевые слова: *лингводидактика, иностранный язык, информационно-коммуникационные технологии, мультимедийная интерактивная учебная среда.*

The article points out the stages of Computer Linguodidactics development as an interdisciplinary discipline, and proves the necessity of the use its contribution in the process of the teacher's foreign language education. It presents a list of informational and educational materials necessary for creation an informational and educational environment for learning a certain foreign language, which will result in improving the quality of development of students and pupils' foreign language communicative competence.

Key words*: linguistics, foreign languages, information and communication technologies, multimedia interactive learning environment.*